

Vernieuwing werkplekleren 1 (wpl1) 2024-2025

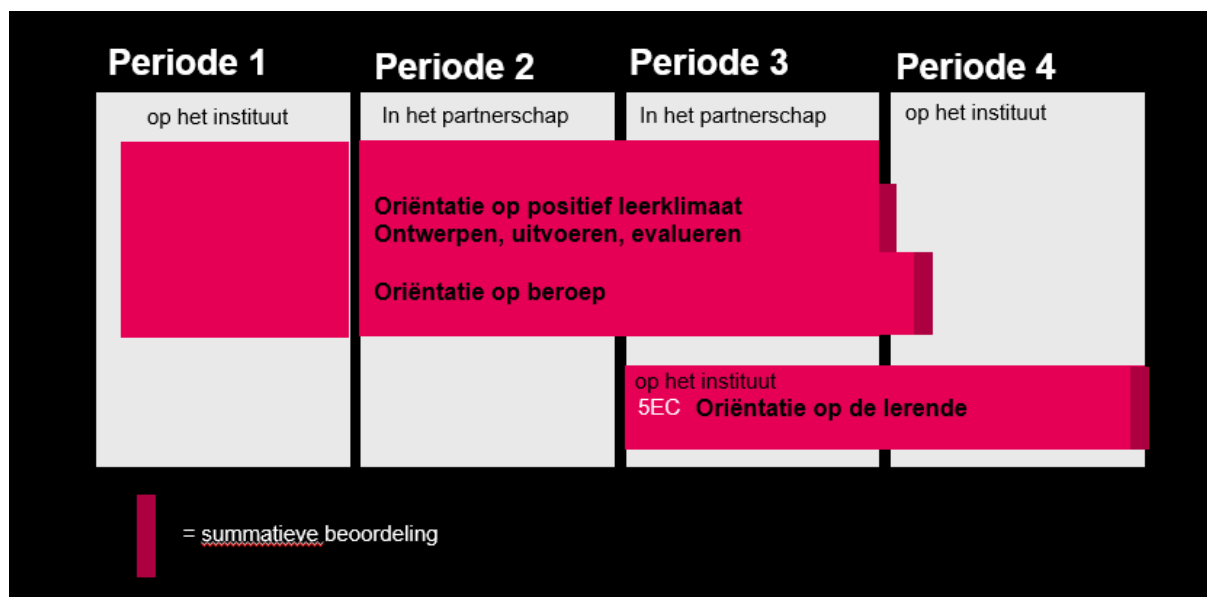
Inleiding

Het doel van het programma in de partnerschappen is dat de student ondersteund wordt bij de ontwikkeling binnen de vier generieke leeruitkomsten. Het programma bestrijkt alle vier de periodes. Er is wel een verschil in de manier waarop de student gegroepeerd is en waar het onderwijs plaatsvindt. Periode 1 vindt plaats op het instituut. De studenten worden dan gegroepeerd in de samenstelling van het partnerschap. Dat is anders dan we gewend zijn, want nu wordt het onderwijs verzorgd in de samenstelling van de vakopleiding. In periode 2 en 3 is de student net zoals nu in het partnerschap. Daar wijzigt niks in. Als de student nu op donderdag de onderwijsdag heeft en op vrijdag op de school is, zal dat in 2024-2025 ook het geval zijn. In periode 4 is de student weer op het instituut en volgt daar colleges in de samenstelling van de vakgroep.

Tijdens deze vier periodes werkt de student aan de vier leeruitkomsten.

- Oriëntatie op het beroep
- Oriëntatie op positief leerklimaat
- Onderwijsactiviteit ontwerpen, uitvoeren en evalueren
- Oriëntatie op de lerende.

De toetsing van deze vier leeruitkomsten staat vast, maar de manier waarop het programma-aanbod wordt ingericht niet. Het kan dus per week verschillen op welke leeruitkomst(en) de nadruk ligt. Het is aan de partnerschappen om dit zelf tot een samenhangend geheel te vormen.



De eerste periode staat in het teken van oriëntatie. Anders dan we gewend zijn wordt de student niet gegroepeerd in de samenstelling van de vakgroep maar in de samenstelling van het partnerschap. De locatie is op de HAN. De student leert het partnerschap en de andere studenten kennen, leert met de digitale omgeving en het portfolio te werken, geeft betekenis aan de leeruitkomsten en leert wat er verwacht wordt tijdens het leren op de werkplek qua houding en voorbereiding. Ook wordt de eerste periode aandacht besteed aan de professionele identiteit van de student en basiskennis over de betreffende leeruitkomsten. Het idee is dat periode 1 gebruikt wordt om de student zo goed mogelijk in de startblokken te zetten als het

leren in de praktijk in periode 2 en 3 begint. Op die manier kan het leren in de praktijk optimaal benut worden. Het is ook aan het partnerschap om periode 1 vorm te geven vanaf 16 september.

Eind periode 3 wordt de leeruitkomst 'oriëntatie op positief leerklimaat' getoetst. Naar het einde toe zal er steeds meer aandacht worden besteed aan deze toetsing. Het toetsmoment van 'onderwijsactiviteit ontwerpen, evalueren en uitvoeren' zal afhankelijk van de flexibiliteit van het partnerschap en de vakopleiding in periode 2 of 3 plaats vinden.

Er is gekozen om de leeruitkomst 'oriëntatie op het beroep' een integraal karakter te geven. De student gebruikt het geleerde bij de andere leeruitkomsten om tot een uitspraak te komen op de vraag "kan en wil ik leraar worden". Dat is ook de reden dat het aanbod behorend bij deze leeruitkomst een paar weken doorloopt in periode 4. Er is, nadat de leeruitkomsten 'oriëntatie op positief leerklimaat' en 'onderwijsactiviteit ontwerpen, uitvoeren en evalueren' afgerond zijn, nog even tijd nodig om het geleerde te verwerken. De student zoomt in de eerste weken van periode 4 uit en wordt begeleid om tot een goed antwoord op de hoofdvraag te komen. Het summatieve oordeel van Oriëntatie op Beroep vindt plaats in periode 4. De student beantwoordt daar de vraag "kan en wil ik leraar worden". Daarbij wordt informatie gebruikt vanuit de werkplek, het programma van het partnerschap, drama, eventueel vanuit de opleidingen en uiteraard zelfinzicht van de student. De HAN-onderwijskundige (of en gedelegeerde) van het partnerschap weegt informatie uit alle leeromgevingen en koppelt daar een oordeel aan.

De leeruitkomst 'Oriëntatie op de lerende' is geprogrammeerd in periode 3 en 4 op de HAN in de samenstelling van de vakgroepen. In dit programma wordt dieper ingegaan op de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van de lerende. Gedurende dit programma op de HAN wordt de student gevraagd om in periode 3 enkele activiteiten op de werkplek uit te voeren. De partnerschappen hebben bij deze leeruitkomst louter de rol om het mogelijk te maken dat de student deze activiteiten uit kan voeren. Daarom is er relatief weinig aandacht voor deze leeruitkomst in deze handreiking.

Uitgangspunten

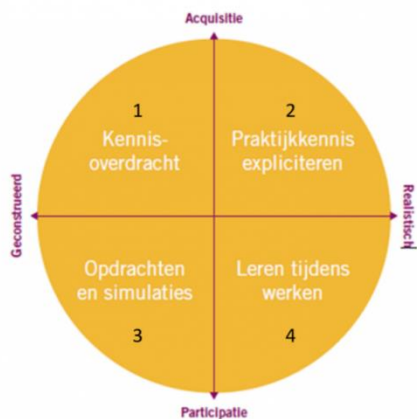
Om deze doorontwikkeling van het curriculum gestalte te geven zijn er in de opdracht voor de ontwerpgroepen uitgangspunten beschreven.

De uitgangspunten zijn:

1. We werken vanuit het model van hybride leeromgevingen.
2. Er is ruimte voor de partnerschappen om eigen invulling te geven aan het aanbod.
3. We zetten het leren van de student centraal.
4. We zetten het beroep centraal.
5. We leiden samen op.

De ontwerpgroepen hebben deze uitgangspunten gehanteerd en deze moeten ook gebruikt worden bij het verfijnen van het ontwerp door de partnerschappen. We vragen de uitvoerders in de partnerschappen om in het ontwerp van het aanbod in de geest van deze uitgangspunten verder te ontwerpen. Hieronder volgt de toelichting op deze uitgangspunten.

1. We werken vanuit het model van hybride leeromgevingen.



Het model van hybride leeromgevingen kent 4 kwadranten. (1) De student heeft kennis nodig over hoe je een positief leerklimaat kunt creëren, wat het beroep behelst en hoe je onderwijsactiviteiten ontwerpt, uitvoert en evalueert. Het is aan het aanbod in het programma om na te denken hoe je dit just-in-time aanbiedt.

Zitter, J. & Hoeve, A. (2012)

(2) Ten tweede is het van belang dat de student reflecteert op ervaringen. Dit doet de student uiteraard met de werkplekbegeleider in formele en informele begeleidingsgesprekken. Het programma moet ook voorzien in het maken van een koppeling tussen hetgeen geleerd wordt 'in de banken' en hetgeen geleerd wordt 'in de praktijk'. Het is

daarom onvermijdelijk dat er ruimte wordt gemaakt om de dialoog daarover te voeren in het programma, bijvoorbeeld door middel van coachingsgesprekken of intervisie. (3) De student leert doordat er vanuit het programma opdrachtes worden meegegeven of nog mooier dat de student eigen opdrachten formuleert. Een deel van de voltijdstudenten kunnen dit nog niet vanzelf en hebben ondersteuning nodig om dit te leren. Bij dit kwadrant hoort ook dat er simulaties worden uitgevoerd. Dit kan plaatsvinden tijdens het aanbod van het programma maar de collega's van drama op het instituut zullen de studenten ook ondersteunen om de leeruitkomst aan te tonen. (4) Tot slot leert de student in de praktijk, in een authentieke setting. Dit is het deel dat in de klas plaats vindt terwijl de student les aan het geven is. De student is dan met de uitvoering bezig. Het gaat om *echt* een positief leerklimaat creëren en *echt* die ontworpen onderwijsactiviteit uitvoeren.

Realiseer je dan ook dat je met een breed team bezig bent om de student te ondersteunen met het aantonen van de leeruitkomsten. De schoolopleiders en onderwijskundigen doen dit vanuit het partnerschap, de werkplekbegeleiders en sectiegenoten op de school, de drama-collega's op het instituut en de lerarenopleiders (SLB'ers en vakdidactici) op het instituut zullen dat vanuit hun rol doen. Dat is een rijk geheel maar ook een complex geheel. Constante afstemming en flexibiliteit is dan ook nodig.

2. Ruimte voor partnerschappen

Een tweede uitgangspunt is dat partnerschappen de ruimte moeten hebben om een eigen kleuring aan het programma te kunnen geven, passend bij de visie van het partnerschap. Wij stimuleren dan ook om eigen accenten aan te brengen binnen de geschetste kaders. Middels deze handreiking worden deze kaders geschetst maar dit zal steeds weer nieuwe vragen oproepen. Het zal constante afstemming vragen om af te tasten waar de balans zit tussen eigen ruimte en gezamenlijke afspraken. De ontwerpessies en bijeenkomsten *over de partnerschappen heen* zijn daarvoor bedoeld.

Doordat de studenten al in de eerste periode in de groepssamenstelling van het partnerschap geplaatst worden, kan er eerder dan voorheen aandacht besteed worden aan de groepsvorming. Des te eerder een student zich thuis voelt in de groep van het partnerschap, des te eerder ontwikkeling op gang kan komen.

3. We zetten het leren van de student centraal

Een derde uitgangspunt is dat we het leren van de student centraal zetten. We willen graag een samenhangend programma. Die samenhang komt tot uiting in de manier waarop de student deze ervaart. Daarom is er bij het ontwerpen gedacht vanuit de leerroute die de student grofweg doorloopt op weg naar de leeruitkomsten. We noemen dit een 'student journey'. Als partnerschap mag je hier uiteraard beredeneerd van afwijken. In deze handreiking geven we per leeruitkomst aanwijzingen voor een programmering van activiteiten (zie bijlagen). Nog mooier zou zijn als het zou lukken dat de student op basis van maatwerk kan worden bediend. Dat past immers bij een flexibel programma. De praktijk is vaak weerbarstiger. Veel voltijdstudenten gedijen met name in het begin van de opleiding bij structuur en duidelijkheid. We willen ondernemende en ontwikkelingsgerichte studenten afleveren. Het is aan de programma's om de ondernemende en ontwikkelingsgerichte houding aan te leren.

4. We zetten het beroep centraal

De student toont de leeruitkomst aan door middel van een **beroepsproduct**. Beroepsproducten zijn allerhande diensten en producten die een beroepsbeoefenaar levert in zijn dagelijks werk. We hanteren hierbij de indeling van beroepsproducten van Miriam Losse. Beroepsproducten zijn een schakel om de wereld van de beroepspraktijk te verbinden met de wereld van het onderwijs en de theorie. Miriam Losse beschrijft vijf typen beroepsproducten:



Typologie van beroepsproducten (Losse, 2016)

Middels het beroepsproduct kan de student aantonen de leeruitkomst te beheersen. Welk type beroepsproduct gehanteerd wordt verschilt per leeruitkomst:

Leeruitkomst	Type beroepsproduct
Oriëntatie op het beroep	Analyse
Oriëntatie op positief leerklimaat	Handeling + Analyse
Onderwijsactiviteit ontwerpen, uitvoeren en evalueren	Ontwerp
Oriëntatie op de lerende	Advies

5. We leiden samen op.

Het opleiden van studenten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het instituut en de scholen. Bij het leren in de praktijk is er veel nadruk op het generieke deel. Daardoor krijgen de brede professionele basis, pedagogische bekwaamheden en algemeen didactische bekwaamheden vaak meer aandacht dan het vakdidactische en het vakinhoudelijke.

Wij nodigen opleidingen daarom uit om vanuit de door hen geformuleerde leeruitkomsten ondersteuning te bieden op het gebied van vakdidactiek en vakinhoud. Het programma in het partnerschap kan dit niet bieden simpelweg omdat de expertise daar niet gedekt is. Er zijn drie kaders voor het aanbieden van flankerend vakspecifiek onderwijs:

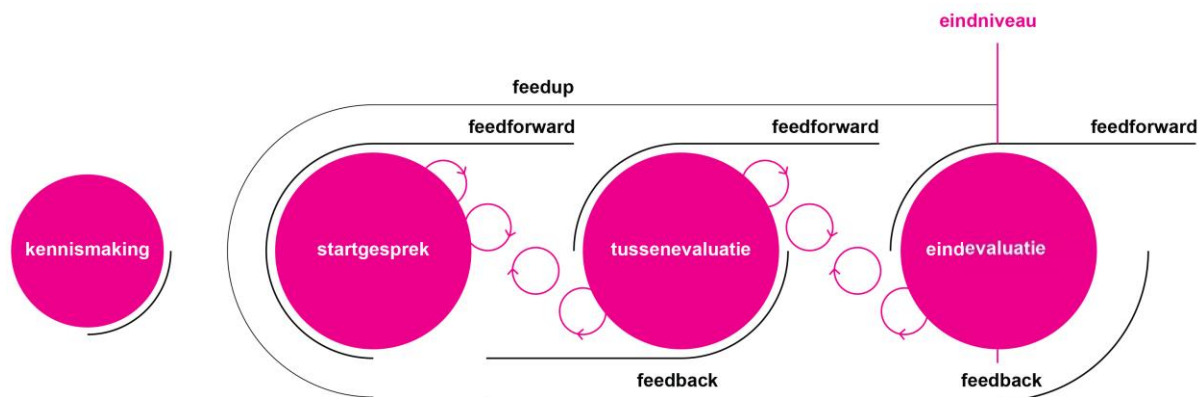
1. Niet alle studenten in jaar 1 worden geplaatst bij het eigen vak. Daarom is het van belang dat de flankerende vakspecifieke leeruitkomst op zo'n wijze geformuleerd is, dat deze ook aan te tonen is in een andere context dan de eigen lespraktijk. Gedacht kan worden aan een simulatie of dat de ontwerper niet per definitie de uitvoerder hoeft te zijn.
2. Om te voorkomen dat het praktijkprogramma in jaar 1 overladen wordt, is het van belang dat de taak die verwacht wordt proportioneel is.

3. Er vindt duidelijke communicatie plaats richting de werkplekbegeleider en schoolopleider over de leeruitkomst en de rol die daarin van de begeleiders gevraagd wordt.
4. Als er flankerend vakdidactisch/vakinhoudelijk onderwijs door de vakopleiding wordt aangeboden moeten studenten erop geattendeerd worden dat versnelling of vertraging niet/ beperkt mogelijk is. Het is aan hen om hier duidelijk over te communiceren met de onderwijskundigen van het partnerschap.

Verder begint het programma pas na de derde week van periode 1 (16 september). Het zou tot een mooie synergie leiden als opleidingen in de eerste weken een 'oriëntatie op het vak' aanbieden.

Als een student niet bij het eigen vak geplaatst wordt, vragen wij het partnerschap om het mogelijk te maken dat de student zich ook kan oriënteren op het beroep van leraar van het betreffende vak.

LUK'S in de gesprekkencyclus



De werkwijze van de gesprekkencyclus (kennismaking-startgesprek-tussenevaluatie-eindevaluatie) blijft hetzelfde. In de bijlage D is de gesprekkencyclus samengevat. Het verschil is dat in het 'oude' programma leervragen werden geformuleerd voor *alle* bekwaamheidsgebieden. In het nieuwe programma gaat het alleen om de leeruitkomsten 'oriëntatie op beroep' en 'oriëntatie op positief leerklimaat'. Deze leeruitkomsten overlappen voor een groot deel met de brede professionele basis en de pedagogische bekwaamheid. De didactische bekwaamheid overlapt deels met leeruitkomst 'onderwijsactiviteit ontwerpen, uitvoeren en evalueren'. De student kan deze leeruitkomst aantonen onafhankelijk van de gesprekkencyclus. Dit geldt ook voor de leeruitkomst 'oriëntatie op de lerende'. De leeruitkomst 'oriëntatie op beroep' wordt *niet* beoordeeld tijdens de eindevaluatie op de werkplek. Dit moment wordt gebruikt om feedback vast te stellen. De summatieve beoordeling vindt in periode 4 plaats op basis van onder andere deze feedback. De leeruitkomst 'oriëntatie op positief leerklimaat' wordt *wel* beoordeeld in de eindevaluatie.

In het studiejaar '24-'25 zullen we nog gebruik maken van Bulb voor het portfolio. Vanaf september '25 wordt dit E-journal. Door het werken met leeruitkomsten krijgt het portfolio ook een andere indeling. In het oude programma werd er een indeling gemaakt per bekwaamheidsgebied. Nu wordt er een indeling gemaakt per leeruitkomst.